

ÅBO
Museum

BARA BAJS!

-TIPSMATERIAL

BARA BAJS! -TIPSMATERIAL

Åbo museicentral 2022

BARA BAJS! Vad berättar bajset för oss, och kan vi ha någon nytta av det? Vi kommer sällan att tänka på bajsets betydelse för vår omgivning, trots att vi ofta stöter på det när vi är ute i naturen, eller trots århundraden av gödsling av odlingar. Bara bajs! -tipsmaterialet syftar till att inspirera dig att utforska olika miljöer, och även att få dig att fundera över bajsets många betydelser. Materialet innehåller information och tips för vad man kan göra

med elever i olika åldrar samt erbjuder ett brett utbud av perspektiv. Uppgiftstipsen lämpar sig bäst för ämnesövergripande undervisning, till exempel som en del av ett ämnesövergripande läropaket – det finns tips som sträcker sig från miljökunskap till historia och från biologi till samhällskunskap och bildkonstlektioner. Dessutom finns i slutet av materialet hemuppgifter och gåtor som kan skrivas ut samt tips om litteratur och länkar.

TIPSMATERIALET har skapats som en del av Bara bajs! -utställningen vid Biologiska museet i Åbo. Utställningen är öppen 18.1.2022–12.3.2023.

INNEHÅLL

På expedition i naturen.....	4
Bara bajs!.....	6
Bajs som en del av kretsloppet	10
Bajsets många betydelser.....	12
Bajs hos andra	14
Bilagor som kan skrivas ut.....	16
Litteratur och länktips.....	27

PÅ EXPEDITION I NATUREN

VAD SKA DU HA MED DIG PÅ RESAN?

- utomhuskläder som är lämpliga för vädret
- kikare och/eller förstoringsglas
- ett litet första hjälpen-kit
- sittunderlag
- matsäck

OBS! Du föredrar väl en skräpfri utflykt? Välj din matsäck därefter!

OBS! När du kommer hem från expeditionen, kom ihåg att tvätta händerna!

EN NATURVÄNLIG MINNESLISTA:

- Njut av naturen utan att skada den. Riv inte upp växande träd, plocka inte mossor eller lavar och skräpa inte ner miljön.
- Titta på naturen utan att störa djur. Gå inte för nära fåglar eller andra djur, särskilt deras bon eller ungar, och för inte oväsen.
- Rör dig i naturen med hänsyn till andra. Gå inte in på andras gårdar, betesmarker, planteringar eller odlade fält, och gör inte upp en lägereld på någon annans mark.

DU BÖR BEKANTA DIG MED UTFLYKTSMÅLET I FÖRVÄG!

Ta reda på hur terrängen är vid ditt utflyktsmål. Genom att bekanta dig med en karta över området kan du få tips om vilken typ av djur som kunde trivas där. Är målet en skog, ett träsk, en klippa, en strand eller en park? Är målet nära människors bostäder eller långt borta utom hörhåll från mänskligt ljud? Vilka djur skulle kunna leva i ett sådant område?

På webbplatsen laji.fi/sv kan du bekanta dig med artobservationer som gjorts i området. Välj "Bläddra observationer" i toppmenyn och begränsa observationerna så att de motsvarar utflyktsmålet.

Vilket djur skulle exempelvis trivas

- i en gammal urskog?
- i en vårdad ekonomiskog?
- på en lummig strand?
- i en tät granskog?

FLYGEKORRE

ÄLG

HERMELIN

TALLTITA

UTTER

UPPGIFTSTIPS:

Sammanställ din egen eller en grups naturdagbok över naturobservationer. Det kan till exempel vara en anteckningsbok, en pärm eller en låda där du samlar olika naturobservationer, bilder och tidningsurklipp. I dagboken kan du rita djur du ser och deras spår samt spara små skatter som du hittat i naturen, till exempel nedfallna löv, frön eller småsten. Förutom teckningarna kan du skriva ner dofter, ljud och färger. Den här informationen hjälper dig senare, till exempel vid artidentifiering.

OBS! Om du tar med dig mer än bilder från naturen, kom ihåg allemansrätten!

BARA BAJJS!

BAJS ÄR OFTA den enda ledtråden som finns kvar och som vittnar om ett djurs närvaro. Förutom avföring finns det många andra spår av djur som lever och äter i naturen. De här spåren kan också leda till bajs eller till den som bajsat. Ibland är bajset litet och omärkvärdigt, ibland är bajset högt uppe på ett berg. På vintern kan du hitta bajs genom att följa djurspår.

VISSTE DU? Rävén bajsar ofta på det mest synliga stället, som på en sten eller ovanpå en stubbe. Med bajs lukten signalerar den sitt territorium.

Uppgiftstips: DJUROBSERVATION

Att observera djur kräver ofta antingen att du har tur eller är mycket tålmodig. Leta efter ett djur i närheten, till exempel en fågel eller en insekt. Koncentrera dig på att observera djurets beteende i en minut eller två. Låt djuret vara ifred när det är upptaget. Var helt tyst och stör inte djuret. Om du har riktigt tur kan du bevittna när djuret bajsar!

Så hur kan du identifiera djurbajs? En tumregel är att växtätare bajsar runda bajskulor, medan köttätare bajsar avlånga bajskorvar. Förutom formen kan du undersöka bajsets sammansättning: finns det några antydningar om djurets näring, till exempel bär, frön, fjädrar eller hår?

OBS! Bajs innehåller bakterier, så rör inte avföringen med händerna. Om du vill undersöka bajset, använd en pinne!

BLAND ANNAT DJURETS FÖDA PÅVERKAR VILKEN FORM SPILLNINGEN HAR. MÄRKER DU SKILLNADEN?

HARE

VITSVANSHJORT

LODJUR

Uppgiftstips: COLLAGE AV TRE BILDER

Skapa ett bajscollage med tre olika tekniker. Den ena bilden visar djurets bajs, den andra bilden visar djuret som bajsat och den tredje bilden visar till exempel djurets fotavtryck, var djuret hittar mat, vad djuret ätit, eller något liknande. Lämpliga tekniker kan till exempel vara en teckning (med penna, kol, pasteller, vaxkritor, tuschpennor), en målning (med akvareller, målarfärg), en grafik (som stencil, stämpel, boktrycksmetod) eller olika collagetekniker med papper, tyger eller naturliga eller återvunna material.

Storleken på bajset är en ledtråd om vilket djur som lämnat det efter sig: om bajset är riktigt stort kan det till exempel inte vara bajs från en liten mus. Ibland kan storleken på avföringen också vara förvirrande: Mårdhundar och grävlingar har alltid som vana att bajs på samma ställe. Deras bajshögar kan bli så stora att deras avträden ofta misstas för björnbajs. Bådas bajs brukar innehålla mycket bär på hösten.

Färgen på bajset är inte den bästa indikatorn, eftersom den bland annat varierar utifrån vilken mat som finns tillgänglig och hur färsk avföringen är. Till exempel färgas flygekorrens bajskulor gula av pollen från lövträd på vårvintern, när de annars är mörka och mjukare. Älgens vinteravföring är torr och brun, men på sommaren kan bajset vara mörkt och löst eftersom maten är färskare. Beroende på årstid kan också bajsets sammansättning variera.

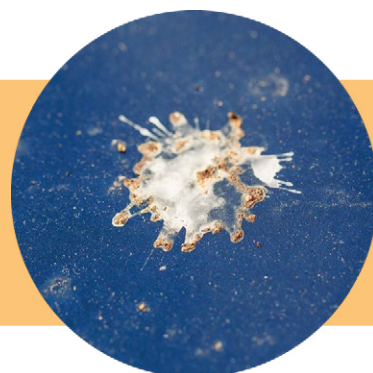
MÅRDHUNDS AVTRÄDE

BAJS FRÅN FLYGEKORRE

VISSTE DU? Fågelbajs är vitt eftersom fåglar bajsar och kissar genom samma öppning.

Uppgiftstips: BAJS FRÅN FLYGEKORRE

På vintern och tidig vår kan du leta efter flygekorrens bajs i gamla blandskogar med mycket granar. Rikta blicken mot rötterna av stora aspar och granar och leta efter gula bajskulor som är ungefär lika stora som riskorn. Flygekorren häckar gärna i stora öppningar, som gamla hackspetthål. Leta efter möjliga flygekorrbon i miljön. Känner du igen asplöv? Hur är det med själva trädet?

Uppgiftstips: GÅSUNDERSÖKNING

Åk på en bajsutflykt till en park eller strand där det vistas mycket gäss. Dela upp er i par och välj en enskild fågel att observera och räkna hur många gånger, till exempel under 15 minuter, fågeln bajsar. Titta på fågeln på avstånd så att den inte störs. Slutligen, jämför hur ofta olika fågelindivider bajsar. Varför bajsar vitkindade gäss så ofta? Vilken nytta eller skada kan det ha för miljön? Jämför även gåsens kost och bajsets utseende. Hur ser bajset ut? Och luktar gåsbajs som finns i parken?

VITKINDAD GÅS

VISSTE DU? Många småfåglar är mycket noggranna med att hålla boet rent. Spillningen från de flesta fågelungar är täckt av en tunn hinna, vilket gör det lätt för mamman att slänga ungaras spillning ur boet.

STARE I SITT BO

BAJS SOM EN DEL AV KRETSLOPPET

OM ETT DJUR ÄTER så bajsar det också, eftersom att bajs är djurens sätt att göra sig av med ämnen som kroppen inte behöver. När nedbrytande organismer, till exempel olika mikrober i marken, bryter ner avfall frigörs näringsämnen i jorden som växter använder för sin tillväxt. Bajs återför därför näringsämnen till kretsloppet och är därmed en integrerad del av naturens kretslopp. På grund av det här kan till exempel hönsbajs också användas som gödningsmedel i trädgården.

Uppgiftstips: GRÖNSAKSLAND

Ta reda på vad en växt behöver för att växa och starta din egen grönsaksträdgård eller plantera plantor i en burk. Gödsla grönsaksjorden med naturligt gödsel, som hönsbajs. Du kan också samla avföring från harar eller rådjur från naturen och använda det som gödsel.

Även de minsta varelserna bajsar:

- Maskbajs kan finnas på marken i små, klumpliknande högar, särskilt under försommaren och senhösten.
- För att hitta bajs frånflugor lönar det sig att till exempel granska fönsterrutor eller mellan fönster. De är små, svarta prickar.
- Den flytande avföringen från bladlöss, eller honungsdagg, består till största delen av sockerarter. På sommaren inne i städer droppar den här klubbiga vätskan från lindar, som är en matväxt för lindbladlöss. Honungsdagg är en viktig matkälla för många getingar och fjärilar.

BAJS FRÅN EN DAGGMASK

LIND

MINDRE PÅFÅGELSSPINNARE,
SATURNIA PAVONIA

VISSTE DU? Mindre påfågelspinnare är ett exempel på en fjärilsart som inte äter någonting som vuxen. Det är därför den inte heller bajsar. Artens sugsnabel är förstoppad, och den klarar sig under sitt korta liv på den energi den samlat på sig som larv.

För vissa djur fungerar bajs också som mat och en plats att leva i. Djur som äter avföring kallas koprofager. Sådana arter är till exempel dyngbaggar som lever i avföring från andra djur. Det finns nästan 50 arter av dyngbagge i Finland. Harar har för vana att äta sin egen avföring för att

få ut alla näringsämnen från sin näringsfattiga mat. Möjligen tar de på så sätt också hand om den mikrobiella balansen i sina tarmar. De torra kulorna som vi ser har alltså gått igenom harens matsmältning två gånger.

VISSTE DU? Det finns inga dyngbaggar som snurrar dyngbollar i Finland. Finska dyngbaggar lever antingen hela sitt liv inne i dynghögar eller transporterar dynga till sina hålor, som till exempel den största dyngbaggararten i Finland, fälttordyveln.

**FÄLTTORDYVEL,
GEOTRUPES STERCORARIUS**

Uppgiftstips: BAJSSERIE

Rita en tecknad serie på minst tre rutor med ämnet naturens kretslopp och där bajs förekommer på ett eller annat sätt.

Rovfåglar, som ugglor och hökar, samt måsar och kråkor, avlägsnar en del av det osmälta materialet från sin mat som en spyboll genom munnen. Spybollar kan man hitta till exempel under träd med ugglebo.

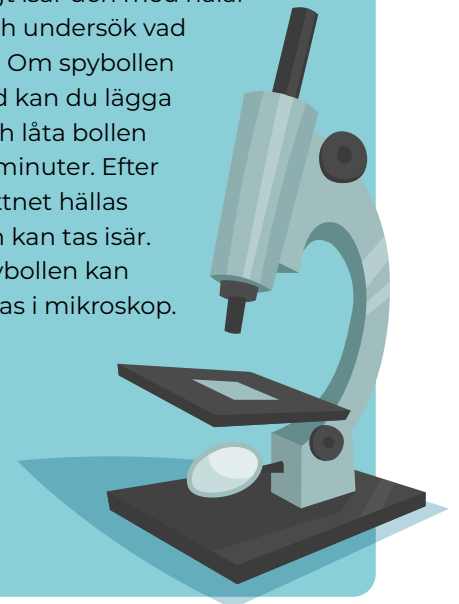
**RÖD PARASOLMOSSA,
SPLACHNUM RUBRUM**

VISSTE DU? Parasollmossor är små mossor i fuktiga skogar och myrar som växer i bajs från till exempel älg eller ren. För de flesta arter duger kobajs också som växtunderlag. Eftersom dynghögar försvinner från naturen relativt snabbt är även parasollmossor kortlivade.

Uppgiftstips: INNEHÅLLET I EN SPYBOLL

Om du hittar en spyboll i naturen, plocka försiktigt isär den med nålar eller pincett och undersök vad den innehåller. Om spybollen är torr och hård kan du lägga den i vatten och låta bollen lösas upp i tio minuter. Efter det här kan vattnet hällas bort och bollen kan tas isär. Innehållet i spybollen kan även undersökas i mikroskop.

BAJSETS MÅNGA BETYDELSER

I BARA BAJSI! -UTSTÄLLNINGEN finns en video där experter inom olika områden, från biologer till arkeologer och från professorer i biomedicin till experter på avloppsvatten, berättar om utställningens tema. För biologen talar bajset om var djuret hållit till och vad det ätit, medan det för arkeologen avslöjar saker om människors liv för hundratals år sedan. Inom medicinen undersöker man bajs allt mer, och slammet från avloppsvattnet förädlas till biogas och näring. För att söka efter flygekorrens bajs kan man använda mer precisa nosar.

<https://youtu.be/va1Bps5EhOc>

Längd: 12 min.

Bajs är vanligtvis antingen äckligt eller roligt för dagens människor, men genom mänsklighetens historia har bajs också varit till nytta, till exempel som gödning, byggmaterial och bränsle. Bajset har på många sätt varit närvarande i människors vardag och därför förekommer det fortfarande många ord för bajs i vårt språk. Även om bajs är en enkel naturprodukt, innehåller det en betydande mängd information och blir ibland till och med ett ämne för allmän diskussion.

VISSTE DU? Sedan 2003 har det varit förbjudet enligt lag att i tätorter låta bli att plocka upp sin hunds bajs.

Uppgiftstips: BAJSPROMENAD

Gå i grupp eller i par längs en förutbestämd rutt eller på en förutbestämd tid och lägg märke till vad som finns längs vägrenarna. Hur många högar med hundbajs hittar ni? Vid varje hög med hundbajs, titta runt och se om det finns en synlig skräpkorg. Anteckna resultaten i en observationstabell. I tätorter kan man även göra Gallup om hundbajs, och fråga förbipasserande om deras åsikter. Samla resultaten från hela gruppen och fundera över vad resultaten säger oss. Du kan också jämföra resultaten med artiklar och kommentarer om hundbajs som finns i tidningar och diskussionsforum på nätet.

”

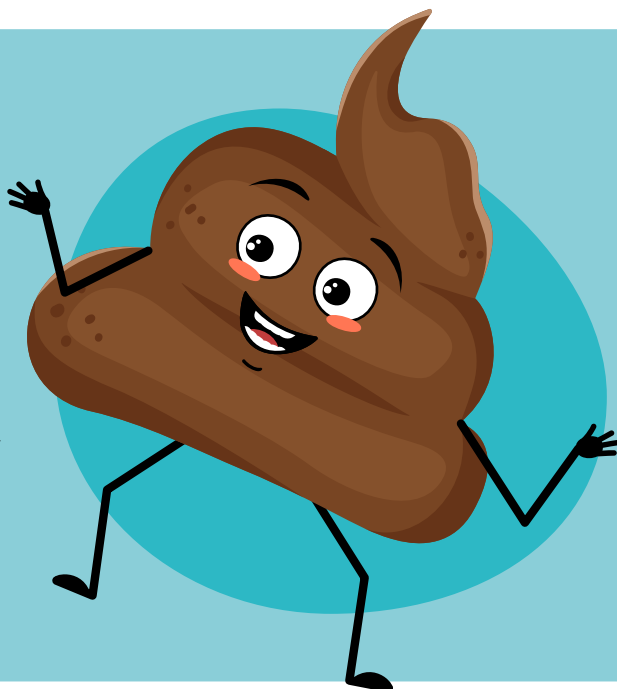
”Paska” (”skit”) var tidigare en vanlig synonym för bajs i olika delar av Finland, särskilt på landsbygden. Dessutom kan många geografiska platser (ofta av lågt värde och på något sätt dåliga eller svåra att komma till) ha ordet ”paska” som prefix. Förutom ortnamn förekommer skit också i många gamla ordspråk. Ordet ”skit” har använts både förr och idag i många olika betydelser, inte bara för att syfta på bajs. Vad betyder till exempel ”skitviktigt”, ”skitbra” eller ”skit i det” egentligen på dagens språk?

VISSTE DU? I Finland finns det mer än 5 000 ortnamn som börjar med *paska-*, *pasko-* eller *pask-*.

Uppgiftstips: KÄRT BAJNS HAR MÅNGA NAMN

Lort, spillning, avföring, bajskorv... Det finns flera olika namn på bajs. Kom på så många olika som möjligt. Varför finns det så många ord? Och vad säger ordet som används om bajsets utseende? Tänk också på de associationer som förknippas med olika namn, till exempel: vilket luktar värre, *bajskorv* eller *skitbyxa*? I slutet av dina reflektioner kan du skapa ett bajsgalleri: välj en av synonymerna för bajs och rita en bild av bajs som motsvarar den.

Gamla ordspråk:

*I nästa år å nävermåna när
svinskitn blommar.* (Borgå)

*Sista som går, sa bonn när
skithusi brann.* (Lapträsk)

Egi skitn luktar int illa. (Borgå)

*Försöker ejn sparv skita såm ejn
oxe så spricker arshåle.* (Pargas)

*Ju mer man råddar i skitn
dessto mer luktar den.*
(Korsholm)

*Allt e int gull såm glimar å allt e
int stjiit såm simar.* (Lapträsk)

Uppgiftstips: BAJSORDSPRÅK

Studera följande fraser i par eller i små grupper. Vad betyder dessa ordspråk? I vilken situation kunde de aktuella talesätten ha använts? Samla ihop det ni kommit fram till. Slutligen, uppfinn ett eget ordspråk som utspelar sig i modern tid, där ni använder en synonym för bajs – antingen i dess ursprungliga betydelse eller i en ny betydelse.

**BARA
BAJS!**

BAJS HOS ANDRA

I BIOLOGISKA MUSEETS BARA BAJS! -utställning är det främst avföringen som finns i naturen som står i centrum, men vad tycker andra museer om bajs? Vi besökte fyra av Åbo museicentrals museer och frågade dem vad de tycker och tänker om bajs. Varje video följs av uppgiftstips relaterade till ämnet. Svenska undertexter finns tillgängliga för videorna.

BARA BAJS I ÅBO SLOTT!

<https://youtu.be/3tiNWXasrM8>

Längd: 3:22 min.

UPPGIFTER:

- Lär känna rutterna för mänsklig avföring från att du spolar toaletten till bajsets väg till avloppsreningsverket och vidare. Hur långt färdas bajset och vad händer med bajset efter att det når reningsverket? Om möjligt, boka ett besök till avloppsreningsverket.
- Åbo slotts avträden har tjänat högt uppsatta personer på sin tid. Men finns det några skillnader mellan en fattig och rik persons toaletter idag? På webbplatsen Dollar Street (link: <https://www.gapminder.org/dollar-street>) kan du lära känna familjer som bor i olika delar av världen och deras hem. Lär känna de olika toaletterna genom att välja "Toilet" i toppmenyn och diskutera de tankar som väcks.
 - a) Välj Rwanda, Nepal och Haiti som länder. Begränsa inkomstnivån till 390 dollar. Vad lägger ni märke till? Höj sedan inkomstnivån till 1 800 dollar. Hur har läget förändrats? Lägg till ett europeiskt land och höj inkomstnivån så högt som möjligt. Förändras läget på något sätt?
 - b) Välj bara Sydafrika som land. Vad lägger ni märke till?
 - c) Välj sedan bara Colombia som land. Hur påverkar inkomstnivån toaletterna i det här landet? Varför?

BARA BAJS I APOTEKSMUSEET OCH GÅRDEN QWENSEL!

<https://youtu.be/0pP0Y6zceCY>

Längd: 3:06 min.

UPPGIFTER:

- Vad är en potta och varför fanns den? Varför används de inte längre? Ta en titt på de pottor som finns i Museiverkets datatjänst finna.fi: skriv till exempel "yöastia" ("pottor") i sökfältet. Jämför föremålen. Vilka material är pottorna gjorda av? Påverkar tiden för tillverkningen föremålets utseende?
- I Finland är det numera, förutom på sommarstugor, få ställen där man bara använder utedass, däremot är utedass vanliga i områden med lägre inkomstnivå. Jämför för- och nackdelar med utedass och vattentoalett. Föreställ dig själv året 2100. Vilken typ av toaletter tror du används då?

BARA BAJS PÅ KLOSTERBACKEN!

<https://youtu.be/fdxBYrxGnps>

Längd: 2:50 min.

UPPGIFTER:

- Innan avloppsledningar uppfanns kunde hushållens avloppsvatten till och med ledas direkt ut på gatan. Tänk på bajset i stadsbilden för till exempel hundra eller tvåhundra år sedan. Hur skiljer sig situationen från idag? Hur har till exempel husdjurshållningen eller det ökande antalet bilar påverkat hur bajset syns i stadsbilden? Vilka uppfinningar har bidragit till minskningen av bajs i stadsbilden och när skedde förändringen?
- Minnen av ett utedass. Alla har vi minnen av utedass. Traditionellt har det varit vanligt att inreda utedass med till exempel tidningsurklipp. Dela dina utedassminnen och planera dina drömmars utedass. Du kan rita en bild av ett utedass eller göra en miniatyrmodell.

BARA BAJS PÅ KURALA BYBACKE!

<https://youtu.be/e3r8lo8DRQs>

Längd: 4:20 min.

UPPGIFTER:

- Bajs har alltid varit en nödvändig och uppskattad produkt eftersom det kan användas som gödning på åkrar och i trädgårdar. Ta reda på hur stallgödsel används idag.
- Ta en titt på fotografierna med anknytning till jordbruk och gödsel från olika tidsepoker som finns i Museiverkets datatjänst finna.fi. Jämför bilderna och fundera till exempel på följande frågor:
 - Vilka skillnader märker du mellan bilderna tagna vid olika tidpunkter?
 - Varför har det varit viktigt att samla in gödsel?
 - Vilken typ av arbete beskrivs och vem utför det?
 - Vad händer med boskapsgödseln idag?

GAMLA BILDER PÅ GÖDSEL OCH GÖDSLING:

Säck med gödsel töms ut på åkern, Jämsä. Museiverket, Etnologiska bildsamlingarna. 1910–1917.

En dyngvagn, en häst i full sele och en flicka som håller i tyglarna. Museiverket, Etnologiska bildsamlingarna. 1914.

Husfru sprider gödsel på åkern i Särkijärvi i Kurkijoki. Museiverket, Etnologiska bildsamlingarna, Pekka Kyytinens bildsamling. 1930-tal.

En traktor av märket John Deere transporterar gödsel på Håkansböle gods. Vanda stadsmuseum. 1930.

Dynga bärs från fähuset till komposten, Keski-Kaappoo. Museiverket, Etnologiska bildsamlingarna. 1930.

Gödsel lyfts från gödselhögen. Finlands lantbruksmuseum Sarka. 1970-tal.

Gödelspridning. Finlands lantbruksmuseum Sarka. 2000-tal.

BARA BAJS!

BILAGOR SOM KAN SKRIVAS UT

Kombinera rätt	17
Gissa bajset!.....	18
Kackagåtor.....	19

KOMBINERA RÄTT

Kombinera rätt djur med rätt bild och rätt bajs.

GÅS

HARE

ÄLG

MÅRDHUND

BJÖRN

RÄV

GISSA BAJSET!

Välj först ett bajs genom att ringa in det bland dina egna bingorutor. Försök att lista ut varandras bajs genom att turas om att ställa frågor som kan besvaras antingen ja eller nej. När du har en gissning om en spelares bajs kan du använda din tur för att gissa. Om du gissar rätt vinner du spelet!

RÅTTA

© Matt Fine NISPA

ORRE

DAGGMASK

FLYGEKORRE

© Anni-Kokko Metsähallitus

HUSMUS

LODJUR

HÄST

© Wikimedia Commons Doornikongel

TJÄDER

IGELKOTT

REN

HÖNS

FÅGEL

GÅS

BJÖRN

RÄV

HJORT

HARE

ÄLG

MÅRDHUND

© Anni-Kokko

UTTER

© Wikimedia Commons David Perez

НАСНАГЃТОР

НАСНАГЃТОР

Jag har långa öron.

Mina starka ben hjälper mig att hoppa fort och lång.

Vem är jag?

Vem har flyttat in i vårt hus?

Kan det va en grå liten

?

КАЧКАГЊТОР

© Matt Fyfe, NISPM

КАЧКАГЊТОР

© Istock, Galina Sandalova

**Någon springer i skogen en helg,
med sjumila steg då är det en**

**Rimmar på siffran åtta,
måste ha varit en**

КАЧКАГЊТОР

КАЧКАГЊТОР

Jag har stora ögon så jag ser bättre på natten.

Jag glider mellan träderna men kan inte simma i vatten.

Vem är jag?

Hanen är svart.

Honan är brun.

Rimmar på fjäder,

kackan hör till

КАЧКАГЊТОР

КАЧКАГЊТОР

**Inte kan vi skylla på en ekorre,
den som bajsat är en fågel som kallas**

LITTERATUR OCH LÄNKTIPS

Bang, Dahlström & Hallander: **Spårboken. Spår och spårtecken efter däggdjur och fåglar.** Norstedts, 2011.

Frandsen, Verner: **Djurspår.** Prisma, 2008.

Roslin, Forshage, Ödegaard, Ekblad & Liljeberg: **Nordens dyngbaggar.** Hyönteistavike Tibiale, 2014.

George, Rose: **The big necessity. Adventures in the world of human waste.** Portobello Books, 2009.

BARNBÖCKER:

Watson, Sarah: **Vems bajs?** Triumf förlag, 2018.

Klinting, Lars: **Stora naturboken.** Rabén & Sjögren, 2022.

Mills & Morgan: **Allt du inte visste om bajs.** Tukan förlag, 2020.

Seed, Andy: **Sanningen om bajs och annat som djur lämnar efter sig.** Tukan förlag, 2018.

Ekensten, Ann-Charlotte: **Minifakta om djurens bajs.** Nypon förlag, 2020.

Hansson, Anna: **Vart tar bajset vägen? Från toalett till reningsverk.** Idus förlag, 2022.

LÄNKAR:

En skit grej. Fyrdelade programserien på Yle Arenan: <https://arenan.yle.fi/1-50219786>

Ät bajs och bli frisk. Yle artikel: <https://svenska.yle.fi/a/7-897546>

Kuka kakkasi? Frågesport på Suomen luonto -tidnings webbsidor: <https://suomenluonto.fi/uutiset/kuka-kakkasi-testaa-tunnistatko-elainten-jatokset/>

Kenen kakka? Yle artikel: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/05/15/kenen-kakka>

Dollar street – Toilets in the world by income per month:
<https://www.gapminder.org/dollar-street?topic=toilets>

BIOLOGISKA MUSEET I ÅBO

Jungfrustigen 1, 20101 Åbo | tfn 02 262 0340 | biologinenmuseo@turku.fi
turku.fi/sv/biologiskamuseet